
Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 2. junij 2016

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

Prazna stran

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	♦ C
2	♦ C
3	♦ B
4	♦ D
5	♦ D
6	♦ C
7	♦ D
8	♦ A
9	♦ A
10	♦ B

Naloga	Odgovor
11	♦ D
12	♦ C
13	♦ D
14	♦ C
15	♦ B
16	♦ A
17	♦ C
18	♦ D
19	♦ C
20	♦ A

Naloga	Odgovor
21	♦ B
22	♦ C
23	♦ A
24	♦ B
25	♦ B
26	♦ C
27	♦ A
28	♦ D
29	♦ A
30	♦ D

Naloga	Odgovor
31	♦ B
32	♦ D
33	♦ C
34	♦ C
35	♦ A
36	♦ D
37	♦ A
38	♦ C
39	♦ D
40	♦ C

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupaj 40 točk

IZPITNA POLA 2

1. naloga: Potrebe in dobrine

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Je potreba večje skupine ljudi, družba organizira skupno zadovoljevanje teh potreb. 		

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.2	3	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <u>neomejenost potreb</u> (obseg in struktura potreb se s tehničnim napredkom stalno povečujeta, pojavljajo se nove potrebe, ljudje zahtevajo vse kakovostnejše zadovoljevanje potreb ...) ♦ <u>subjektivnost potreb</u> (odvisne so od posameznika, njegove starosti, spola, okusa, želja, navad, intenzivnosti ...) ♦ <u>možnost zadovoljitve</u> (z večkratno zadovoljitvijo potrebe lahko ta postane zasičena, ljudje se usmerijo k drugim potrebam) ♦ <u>raznovrstnost dobrin za zadovoljevanje</u> (nekatero potrebo lahko zadovoljimo z različnimi dobrinami, ki se med seboj nadomeščajo (substituti), lahko pa za zadovoljitev potrebe potrebujemo več dobrin hkrati (komplementarne dobrine)) ♦ <u>obnavljanje potreb</u> (nekatero potrebo se nenehno obnavljajo, druge lahko odložimo oz. jih zadovoljimo za daljši čas) ♦ <u>odnos med potrebami in proizvodnjo</u> (v preteklosti so potrebe spodbujale proizvodnjo, danes je pogosto obratno – pojav novih proizvodov in storitev spodbudi nastanek novih potreb) 		<p>Za štiri navedene značilnosti 2 točki, za dve ali tri navedbe 1 točka. Za smiselno pojasnilo katere koli značilnosti potreb 1 točka.</p>

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Je tista dobrina, ki je glede na razpoložljivo količino dovolj za zadovoljevanje vseh potreb po njej. 		<p>Za smiselno opredelitev 1 točka. Možna tudi grafična ponazoritev.</p>

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.4	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Je, zadovolji potrebo po pridobivanju informacij, znanja, zabavi ipd. ♦ Je, jo je treba proizvesti. ♦ Je, je namenjena menjavi na trgu. 		<p>Za pravilno podčrtano in dopolnjeno vrstico 1 točka. Za tri pravilno podčrtane navedbe 1 točka.</p>

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.5	1	ena od: ♦ določeno število tiskanih knjig izdelati s čim manjšo porabo proizvodnih dejavnikov ♦ določen prihodek od prodaje knjig doseči s čim nižjimi proizvodnimi stroški		Za smiselno obrazložitev 1 točka.
	1	ena od: ♦ čim večje število tiskanih knjig izdelati z dano porabo proizvodnih dejavnikov ♦ čim večji prihodek od prodaje knjig doseči ob danih proizvodnih stroških		Za smiselno obrazložitev 1 točka.
Skupaj	2			

2. naloga: Podjetja in merila uspešnosti poslovanja

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Podjetje je organizacija, ki kupuje ali najema proizvodne dejavnike, jih uporabi v proizvodnji zato, da proizvaja ter prodaja dobrine in storitve. ♦ Podjetje je gospodarska enota, ki kombinira proizvodne dejavnike za proizvodnjo dobrin in storitev za trg. 	Podjetje je organizacija, ki organizira proizvodnjo dobrin in storitev.	Za smiselno opredelitev 1 točka.
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.2	1	<p>dve od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ javna (državna) ♦ privatna (zasebna) ♦ zadržna (kooperativna) ♦ mešana 		
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.3	1	<p>dve od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ obseg poslovanja ♦ število zaposlenih ♦ obseg vloženega kapitala 		
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.4	1	<p>♦ produktivnost dela = $\frac{\text{količina izdelkov}}{\text{število delavcev}} = \frac{9000}{30}$</p>		
	1	♦ 300		
	1	<p>♦ $e = \frac{Q \times P}{Q \times AC} = \frac{9000 \times 186}{9000 \times 108} = 1,72$</p>		
	1	<p>♦ ekonomično</p> <p>♦ večji</p>		Za obe pravilno podčrtani navedbi 1 točka.
	1	<p>♦ $pf' = \frac{\text{dobiček}}{\text{kapital}} \times 100 = \frac{702.000}{4.680.000} \times 100 = 15 \%$</p>		
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.5	1	♦ Pri nespremenjenem prihodku in nižjih stroških se izboljša ekonomičnost poslovanja podjetja ($e > 1,72$).		Za smiselno pojasnilo 1 točka.
	1	♦ Nižji proizvodni stroški povečujejo dobiček (inovacijski ekstra dobiček), ki ob nespremenjenem prihodku povečuje rentabilnost podjetja ($pf > 15\%$).		
Skupaj	2			

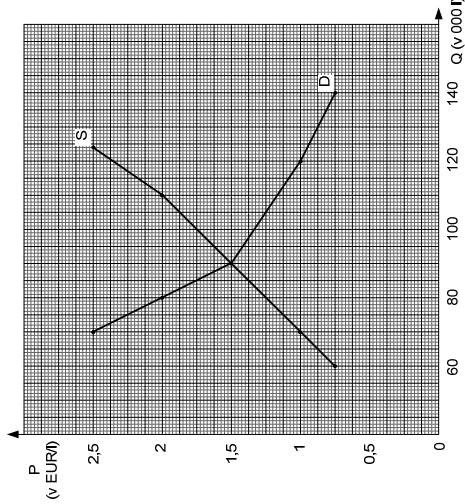
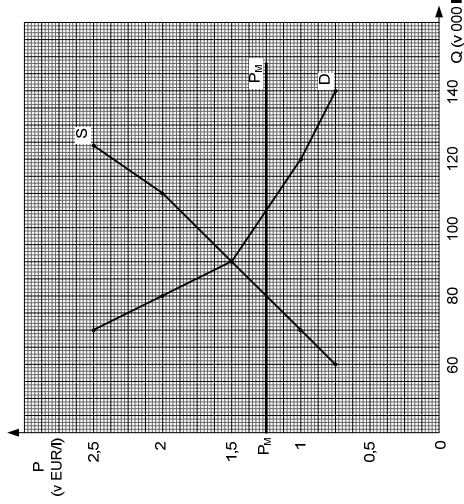
3. naloga: Trg in državna intervencija

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Trg je prostor, na katerem se srečata ponudnik in povpraševalec, da bi po določeni ceni zamenjala blago. 		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.2	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Je cena, ki se oblikuje v presečišču krivulje tržnega povpraševanja in tržne ponudbe. ♦ Je cena, pri kateri je obseg ponudbe enak obsegu povpraševanja. 		Za smiselno opredelitev 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.3	1	<p>ena od:</p> <p>Država</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ ugotavlja, da je cena blaga na trgu previsoka in da jo prebivalci z nizkimi dohodki ne bi zmogli plačati. ♦ poskuša zagotoviti blago zaradi naravnih nesreč, gospodarskih kriz, vojn. ♦ želi zaščititi socialno raven prebivalstva. ♦ želi zaščititi kmetijske proizvajalce s tem, da predpiše minimalne cene kmetijskih pridelkov. ♦ ugotavlja, da so mezde na trgu delovne sile prenizke, zato določi minimalno mezdo. 		Za kateri koli smiselni razlog 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.4	2	 <p>The graph shows a supply curve (S) and a demand curve (D) on a grid. The vertical axis is Price (P) in EUR/l, ranging from 0 to 2.5. The horizontal axis is Quantity (Q) in 000 l, ranging from 60 to 140. The equilibrium point is at P = 1.5 and Q = 100.</p>		Za vsako pravilno vrisano in označeno krivuljo 1 točka.
1	1	 <p>The graph is identical to the previous one, but with a horizontal line labeled P_M drawn at a price of 1.5. The equilibrium quantity is 100.</p>		
1	1	♦ presežno povpraševanje		
1	1	♦ 105.000		
1	1	♦ 80.000		
Skupaj	5			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.5	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ povečati ◆ ponudbo 		
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ s subvencijami proizvajalcem bencina bo dosegla, da bodo ponudniki pripravljene pri nižji ceni, pri kateri sicer ne pokrivajo stroškov, ponuditi več ◆ z uvozom cenejšega bencina iz tujine ◆ s sprostitvijo državnih rezerv bencina ◆ z ugodnimi posojili predelovalcem in distributerjem bencina bi spodbudila povečanje njihovih zmogljivosti 		Za pojasnilo katerega koli smiselnega ukrepa 1 točka.
Skupaj	2			

Prazna stran

4. naloga: Mezda (plača)

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Predstavlja znesek plače, ki zaposlenim omogoča dostojno življenje. ♦ Predpiše jo država ali je določena s kolektivnimi pogodbami. ♦ Delavci pod minimalno mezdo niso pripravljene delati, ker jim ne zagotavlja preživljanja. 		Za smiselno opredelitev 1 točka.
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ osnovna plača ♦ razne ugodnosti 		Za obe pravilni navedbi 1 točka.
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ časovno ♦ kosovno 		
	1	ena od (za Metko): <ul style="list-style-type: none"> ♦ Plačo prejme ne glede na učinkovitost dela. ♦ Dohodek je znan vnaprej. ♦ Obračun je preprost in pregleden. 		
	1	ena od (za Jožeta): <ul style="list-style-type: none"> ♦ Lahko zasluži več, če je pri delu učinkovitejši. ♦ Ni neposrednega nadzora pri opravljanju dela, nadzorujejo le njegov količinski in kakovostni učinek. 		
Skupaj	3			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ $= \frac{100}{97} \times 100$ ♦ zvišala ♦ 3,1 % 	Lahko izračunajo s koeficienti.	
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zmanjšati ♦ 3 % 		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.5	2	Štiri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ višji življenjski stroški ♦ dobro (donosno) poslovanje podjetij oz. panog ♦ višja produktivnost dela ♦ primerjava plač v panogi ♦ možnost povečanja kupne moči in večja blaginja družbe ♦ navajenost na rast plač 		Za tri ali štiri navedene utemeljitve 2 točki, za dve navedeni utemeljitvi 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.6	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Zmanjšala bi se ponudba delovne sile. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zvišanje mezd ♦ zmanjšanje brezposelnosti 	

5. naloga: Denar

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ obstojne ♦ poljubno deljive ♦ nepokvarljive ♦ v majhnih količinah imajo veliko vrednost ♦ nespremenljive ♦ zlahka se ohranjajo ♦ preprosto prenosljive ♦ se ne obrabljajo 		

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.2	1	♦ V trdnem gospodarstvu denar s časom ne izgublja svoje kupne moči (razen ob visoki inflaciji) in ga lahko hranimo, saj omogoča <u>varčevanje</u> in posojanje.		Za smiselno pojasnilo, ki vključuje podčrtano, 1 točka.
	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ menjalni posrednik ♦ splošno merilo vrednosti ♦ plačilno sredstvo ♦ svetovni denar 		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.3	1	♦ Centralna banka skrbi za (nadzira, določa) količino denarja v obtoku, ki vpliva na kupno moč oz. vrednost denarja v gospodarstvu.		Za smiselno pojasnilo 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.4	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ primarni ♦ tujni ♦ poslovnim bankam ♦ multiplikacije 		Za dve navedbi 1 točka, za tri ali štiri navedbe 2 točki.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.5	1	<p>◆</p> <p>Blagovni skladi</p> <p>Kupni (denarni) skladi</p> <p>Dodatno povpraševanje iz detezaviranega denarja</p>		
	1	<p>◆ inflacija</p> <p>◆ zvišanju</p>		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.6	2	<p>dve od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ prodaja državnih obveznic (potegne denar iz obtoka) ◆ prodaja deviz (zmanjša količino denarja v obtoku) ◆ zvišanje (eskontne) obrestne mere (poslovne banke si zato sposojuje manj denarja pri centralni banki) ◆ zvišanje stopnje obveznih rezerv (poslovne banke zmanjšajo posojila podjetjem in gospodinjstvom) 		Za dva pravilno predlagana ukrepa 1 točka.

6. naloga: Prebivalci, socialno razlikovanje in revščina

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	♦ BDP, ki bi ga dosegli, če bi kar najučinkoviteje izkoristili proizvodne dejavnike.		
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.2	1	♦ Osebe, državljanke RS in tujih držav, s prijavljenim stalnim ali začasnim prebivališčem v Sloveniji, ki v Sloveniji prebivajo ali imajo namen prebivati eno leto ali več in niso začasno odsotni iz RS eno leto ali več.	osebe s prijavljenim stalnim ali začasnim prebivališčem v Sloveniji	
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.3	1	♦ pozitiven, 487		
	3	♦ 10,25 % ♦ 0,86 % ♦ 2.061.085		
Skupaj	4			
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.4	1	♦ višja, ♦ saj se je delež brezposelnih v aktivnih prebivalcih, ki predstavljajo brezposelne in zaposlene, povečal.	ena od: ♦ Delež brezposelnih se je povečal. ♦ Delež zaposlenih se je zmanjšal.	Za smiselno pojasnilo 1 točka.
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.5	1	dve od: ♦ prag tveganja revščine ♦ stopnja tveganja revščine ♦ stopnja materialne prikrajšanosti		
	1	ena od: ♦ Prikazuje neenakost v porazdelitvi dohodka. ♦ Je mera za koncentracijo dohodka.		
	1	♦ Vrednost Ginijevega količnika se je zvišala, kar pomeni, da se je neenakost v porazdelitvi dohodka med prebivalci Slovenije povečala.		Za pojasnilo, ki vključuje podčrtano, 1 točka.
Skupaj	3			